

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI
POŚWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

REDAKCJA Częstochowa, II Aleja № 38, telefon № 50,

ADMINISTRACJA Częstochowa, II Aleja № 38.

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 8—9 wieczorem.

2-ga Aleja № 43.

TEATR „ODEON”

W. Rezenińskiego (Najstarszy w Królestwie) Od soboty 10 do wtorku 13 września (włącznie)

Ciekawa i zupełna zmiana programu!

Kordyllery (ciekawe zdjęcia z natury); **Krok od przepaści** (komedia); **Obleżenie Rzymu** (dramat w wykonaniu najlepszych artystów: „Teatro Dramatico Nationale w Rzymie”; **Od Messyny do Konstantynopola** (zajmujące widoki z natury); **Chicot błazen przyjaciel Henryka IV-gó** (dramat w wykonaniu artystów „Zjednoczonych Teatrów Paryskich”; **Debiut roznosiela** (komiczny); **Strumień** (fantazja).

Na scenie odegranym będzie **Zaloty chłopskie** wodewil w Łodsi. Reż. W. Kisielewski.

Zmiana programu w każdą środę **sobotę**. W Kallioskopach wystawiono nową serję widoków z podróży.

Ceny miejsc najkile — — — — — Szczegóły w afiszach i programach.

Teatr „ODEON”

Teatr „ODEON”

LECZNICA
chorób zębów i jamy ustnej
M. PUCHAŁSKIEGO
w Częstochowie III aleja. 57 wprost kościoła po Marjawił. Zarządzający lekarz d-ta **B. MUSZYŃSKI** przyjmując codziennie od 8 rana do 8 wieczór

RESTAURACJA Wacława ŚWIDERSKIEGO
Aleja II róg Teatralnej (1-sze piętro).
zawiadamia Szanownych Gości. że dziś i codziennie grywa
Kapela Polska pod dyrekcją Raczyńskiego.
Z szacunkiem Wacław Świdorski.
Początek o godzinie 8-ej wieczorem

MAGAZYN UBIORÓW MĘZKICH
R. Trawińskiego
przeniesiony został
do domu Towarz. Oszczędnościowego II Aleja Nr. 24, 1-sze piętro od frontu.

Pierwszorządny w Częstochowie
Zakład fotograficzny
W. Wesołowskiego
II Aleja Nr. 26, róg Teatralnej

LEKARZ-DENTYSTA
Artur Broniatowski
powrócił
i przyjmuje codziennie od 9—11 i od 3—7 p. p.
I Aleja № 8 pierwsze piętro dom p. Rybeckiej.
Dr. Szummer
powrócił

Kooperatywa rolna.
Jej cele i zadania. Towarzystwa dla sprzedaży produktów rolnych. Elewatory zbożowe w związku z działalnością instytucji drobnego kredytu.
—o—
III.
Szczególniej wspaniale rozwija się kooperatywa rolna w Danji, w Niemczech i we Francji.
Prawie się wierzyć nie chce, że małeńka Danja, mając zaledwie 2 i jedną czwartą mil. mieszkańców, wywozi od siebie masła, jaj i wiewprzowiny za 130—150 milionów rubli rocznie. A jednak Danja była w XVIII wieku bardzo biednym krajem i cały swój rodził, dzięki któremu stoi dzisiaj pod względem zamożności zaraz po Anglii, za wdzięcza umiejętnie przeprowadzonej kooperatywie rolnej.
W Niemczech na 15 lipca 1907 r. było 20,973 towarzystw wiejskich. Aby zrozumieć dokładnie znaczenie tej cyfry należy dodać, że jedno towarzystwo przypadało wtedy na 2890 mieszkańców, w stosunku zaś do uprawianej roli

—na 1671 hektarów ornej ziemi. Wszystkie te towarzystwa dzielą się na następujące 4 grupy: 1) kredytowe, 2) dla wspólnych zakupów, 3) dla sprzedaży produktów rolnych i 4) wytwórcze.
Francja w 1905 roku liczyła 3979 syndykatów rolniczych (towarzystw) z 700,000 członków.
Syndykaty te, połączone w związki okręgowe i centralne towarzystwo, objęły z biegiem czasu wszystkie pola pracy rolnika, zadając czyniąc jego potrzebom, a więc: zaprowadziły wspólne zakupy i także korzystanie z narzędzi rolniczych, objęły sprzedaż i przerobkę produktów rolnych, dopomagają do racjonalnej hodowli bydła zajmują się uprawą wina, troszczą się o wykształcenie zawodowe, ujęły w swoje ręce kredyt rolny i ubezpieczenia, interesują się gorąco sprawą bytu robotników rolnych.
I w innych państwach Zachodniej Europy kooperatywa rolna czyni wielkie postępy, dając skuteczną broń w walce o byt.
Opóźniony u nas, choć nie z naszej winy, ruch spółdzielczy ma przed sobą wielkie pole działalności, odogiem leżące. Jednym z takich pól pracy jest właśnie brak towarzystw dla sprzedaży produktów rolnych, zboża w szczególności. A jednak, jeśli gdzie, to u nas przedewszystkiem, powinny być użyte wszystkie środki obrony, bo żaden naród na świecie niema tyle do zwalczania najróżnorodniejszych przeszkód, o których innym narodom nawet się nie śniło, co my Polacy.
Jest przedewszystkiem wielki brak oświaty zawodowej, a do niedawna nawet związków rolniczych, gdyż zakładanie kółek po wsiach datuje się zaledwie od 1906 roku. Następnie walka ze zmiennym klimatem bardzo daje się we znaki, a gleba przeważnie piaszczysta, wymaga starannej i umiejętnej uprawy. Oprócz tego, rolnik polski sąsiadując z rolnikiem niemieckim, któremu państwo przychodzi z wszelką pomocą przy zawieraniu traktatów handlowych, jak i przy wydawaniu nowych praw, odpowiadać potrzebom jego życia, a natomiast wchodząc w skład państwa, w którym na niezmiernych obszarach o nader urodzajnej glebie miliony rolników produkują zboże od niego taniej, jest zmuszony wytrzymać podwójne współzawodnictwo, bo z zachodem i wschodem Europy.
Tak więc, z jednej strony cła ochronne, premje wywozowe, wypłacane przez rząd niemiecki rolnikom przy wywozie zboża do nas, z drugiej zaś nader niskie taryfy przewozowe zboża i mąki na kolejach rosyjskich, bardzo podrywają nasze rolnictwo i związane z niem gałęzie przemysłu. A rezultat taki, że kraj nasz zalewają obce zboża.
I ten kraj, co był ongi spichlerzem Europy jest dziś miejscowością, dostarczającą teje Europei setki tysięcy rąk robotnych zbiedzzonego ludu, który otrzymując za granicą stosunkowo do swej pracy i tamtejszych warunków marne wynagrodzenie, swym pozostałym w domu braciom wytwarza owocami własnej pracy konkurencję, bo

RYDZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatral. 13
TELEFON № 1.
Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na odległość. Oświetlenia młynów, tartaków, fabryk. Kanalizacja, wodociągi, centralne ogrzewanie. **Skład** materiałów technicznych i elektrotech.

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD ARTYSTYCZNY RZEŹBIARSKO-KAMIENIARSKI i SZTUKATORSKI
KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI
Egzystuje od 1887 r. Telefon 260.
WYKONYWA RZEŹBY, POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE i KOŚCIELNE.
Fabryka posadzki cementowej na chodniki i stopnie marmurowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu.
CENY NAJPRZYSTĘPNIEJSZE.

— Przejechanie.

W Alei 1-ej niewiadomego nazwiska woźnica, powożący bryczką, najechał na przechodzącą wówczas dziewczynę, 7-letnią Władzię Urbaniak, która uległa ogólnemu poduczeniu ciała.

Poszwankowaną odwieziono do domu. Woźnica zdążył zbiedz.

— Ze szpitala.

W ciągu dnia wczorajszego w szpitalu miejskim znajdowało się na kuracji: mężczyzn 26 i kobiet 19.

Aresztowania.

W ciągu dnia wczorajszego aresztowano w naszym mieście osób 5.

— Waluty zagraniczne.

Marka	= 46.22.
Korona	= 39.44.
Fr.	= 37.52.
F. szt.	= 9.45.

Korespondencje.

Myszków.

— Oddział pocztowo-telegraf. w Żarkach.

Naczelnik warszawskiego pocztowo-telegraficznego okręgu zakomunikował gubernatorowi piotrkowskiemu, iż przy oddziale pocztowym w osadzie Żarki d. 14 sierpnia został otwarty oddział pocztowo-telegraficzny, który będzie przyjmował depesze wewnętrzne.

Będzin.

— Licytacja.

Magistrat m. Będzina ogłasza, że w dniu 28 września, o godz. 11 rano, w kancelarii magistrackiej odbędzie się licytacja na dzierżawę dochodów bezdzińskiej kasy miejskiej z targów na Starym i Nowym Rynku m. Będzina, na czas od 1 stycznia 1911 r. do 1 stycz. 1912 r.

Żąbkowice.

— Napad bandycki.

W dniu 3 b. m. pod Żąbkowicami, w stronie „Piekła”, trzech złoczyńców

napadło na mieszkanie robotnika Krupskiego. Zaslawszy w domu samą tylko Krupską, bandyci związali ją i bijąc, dopominali się o wydanie pieniędzy. Nie znalazłszy większej sumy pieniędzy, rabusie zabrali 20 rb. i nie ścigani przez pogłoska, iż Krupscy otrzymali przed paru tygodniami 300 rb. posagu. — K. pracuje w kopalni i w chwili napadu znajdował się w pracy.

Warszawa.

— Międzynarodowe cyklistów.

Dzisiaj odbyły się międzynarodowe wyścigi, których wyniki są następujące: Bieg I. Międzynarodowy „Scratch” 3 okrążeń toru.

- Do mety przyszli:
  - I. Peters (Kopenhaga) nagr. 75 fr.
  - II. Carapezzi (Turyn) „ 35 „
  - III. Soliduski (Ateny) „ 20 „
- Bieg II. Motorzystów — 13 okr. toru 5 kilóm.

- I. Piotrowski (Warszawa), w 4 m. 37 sek., nagr. 75 fr.
- II. Piasecki (Warszawa) 35 fr.
- III. Mitosz (Warszawa) 20 fr.

Bieg III. „Zachęty” — 3 okr. toru

- I. Sawicki — zeton srebrny duży
- II. Jagulski „ „ mały
- III. Prantl „ „ brązowy

Bieg IV. „Słowiński” — 3 okr. toru:

- I. Tkaczyk (Warszawa) 60 fr.
- II. Kłopotowski (Warszawa) 30 fr.
- III. Kudela (Praga) 20 fr.

Bieg V. I Klasy — 3 okr. toru.

- I. Wapiński (Warszawa) 40 fr.
- II. Grochowski „ 20 fr.
- III. Jabrzemski „ 10 fr.

Bieg VI. Wyścig Główny z powrotem — 10 kilóm. 26 okr. toru.

- I. Tetzlaff (Bazylen) 75 fr.
- II. Kamiński (Warszawa) 30 fr.
- III. Indyński 20 fr.

Bieg VII. Handicap Cyklistów — 3 okr. toru.

- I. Carapezzi (Turyn) 60 fr.
- II. Grochowski (Warszawa) 30 fr.
- III. Jabrzemski „ 20 fr.

Bieg VIII. Handicap Motorzystów — 13 okr. toru 5 kilóm.

- I. Piotrowski (Warszawa) 60 fr.
- II. Mitosz „ 30 fr.
- III. Piasecki „ 20 fr.

Bieg IX. Wyścig Awansu — 3 okr. toru.

- I. Szymczak — zeton srebrny.
- II. Sawicki „ „
- III. Brühl „ „

Bieg X. Wyścig dystansowy bez leaderów — 13 okr. toru, 5 kilóm.; norma 8 minut.

- I. Peters (Kopenhaga) 60 fr.
- II. Kłopotowski (Warszawa) 30 fr.
- III. Carapezzi (Turyn) 20 fr.

Wyścigi odbyły się bez wypadków prócz lekkiego obrażenia twarzy, jakiego uległ w biegu X-ym pp. Grochowski i Kramarczyk, wskutek podjechania.

TELEGRAMY.

Wykreślenie radnych polaków.
Żyтомierz, 10. Ze spisu radnych ziemskich, przedstawionych przez gubernatora do komitetów rolnych, minister wykreślił jedenastu wpływowych polaków.

Pogrom europejczyków.
Berlin 11. Z niemieckiej kolonii Wilhelma pod Jaffą nadeszły wiadomości o zbrojnym napadzie miejscowej ludności na europejczyków.

Epidemia w klasztorze.
Strassburg 11. W klasztorze Schönkirchen zapanowała epidemia tyfusu. Zśród sierot znajdujących się na wychowaniu, 67 zachorowało ciężko.

Otrućie rodziny.
Praga 11. W Leipie rodzina krawca Boehma, złożona z 5 osób zachorowała z oznakami otrucia. Ojciec rodziny i jedna córka zmarli. Matkę uratowano i oskarżono o uśiłowanie otrucia całej rodziny.

Napad na poczte.
Jakuk 11. Na trakcie ochockim dokonano napadu zbrojnego na poczte. Woźnica lekko ranny. Urzędnik pocz-

towy dał dwa strzały. Wartość kradzieży nie jest jeszcze znana.

Sprawa Tarnowskiej.
Kijów 11. Hr. Rourke otrzymał za wiadomienie, że sprawa córki jego, Tarnowskiej oraz Prikukowa i Naumowa, rozpatrywana będzie w drodze kasacyjnej w październiku.

Oredzie Ojca św.
Rzym 11. Ojciec św. wydał nowe oredzie przeciwko niedowiarkom. Oredzie zawiera ostre przepisy, mające za pobiedz szerzeniu modernizmu wśród sług Kościoła. — Wszyscy profesorowie katolicy i księża mają składać osobno przysięgę wierności Kościołowi i jego naukom.

Znalezienie 82,000 rb.
Jekaterynosław 11. Skradzione filijki banku międzynarodowego w Simitnikowie rb. 82,000 znalezione i wrzucione do kasy gubernalnej.

Żywcem pogrzebane.

—X—
Onegdaj w Pogoni, zginęły dwie czteroletnie dziewczynki, Maria Smioś i Eugenia Jabłońska, mieszkające na ulicy Brackiej. Po długich poszukiwaniach, znaleziono dziewczynki zasypane ziemią w dole, koło kościoła pogonińskiego. Okazało się, że na dziewczynki bawili się w dole, w którym wybierają piasek do budowy kościoła, zawałiła się ziemia i pogrzebała obie.

MAGAZYN

Kapeluszy Damskich

otwieram

z dniem 1 października r. b.

Najnowsze fasony, przyjmując obstarłki i przefasonowuje

Aleja II Nr. 32, w podwórzu, mieszcz. Nr. 13.

Polecam się Szanownym Paniom 1818-6-1 **Kobylińska.**

!ORKIESTRJOŃY!
== WAŻNE ==
dla restauratorów, właścicieli kawiarni, traktjerni, domów zajezdnych i t. p. zakładów.

!ORKIESTRJOŃY!
== WYRÓB CZESKI ==
poleca:
Wyłączny przedstawiciel ZDZISŁAW RYLSKI
Częstochowa; Aleja II Nr. 33 Tel. 93. 1405

Skład Apteczny
Wacława Orzeł
przeniesiony został
do domu W-nej Wnorowskiej
III Aleja róg ul. Szkolnej

Centralna Stacya Elektryczna
w Częstochowie
Oddział Instalacji
Poleca urządzenie instalacji oświetlenia elektrycznego, dostawę, ustawianie i wynajem elektromotorów po cenach najniższych.
Wszelkie artykuły elektrotechniczne siałe na składzie.
Projekty i kosztorysy bezpłatnie 670

SPORT
pismo ilustrowane
poświęcone wszystkim odłomom sportu, wychodzi w Warszawie pod redakcją
ALEKSANDRA DRACA
I i 15-kazd. miesiąca z dodatkami w miarę potrzeby.
„SPORT” zamieszcza najświeższe wiadomości z lotnictwa, cyklistyki, wioślarstwa, wyścigów konnaych, gier ruchomych i t. p.
„SPORT” jest jedynym pismem w Królestwie Polskiem, odzwierciedlającym życie sportowe tak w kraju jak i za granicą.
„SPORT” ze względu na dobór treści i tanią cenę prenumeraty (rocznie rb. 3 i półrocznie rb. 1 kop. 50) winien znaleźć się w każdym domu Polskiem.
Redakcja i Administracja „Sportu” w Warszawie — Krucza 9.

ZAKŁAD
Ślusarsko-Mechaniczny
przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres ślusarstwa.
Teatralna 16.
1723 **T. Koterba.**

Ból głowy i migrenę
nатыchmiast usuwa
MIGRENO - NERVOSIN
Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Ządać w aptekach i składach aptecznych tylko oryginalnych proszków 10 k. szt. Pudełko 1.20 k. 1845 100-1

Potrzebni chłopcy
do nauki wyróbów blaszanych w wieku od lat 14 tu do 16-ty Chrzęścianinie zgłaszać się do fabryki wyróbów emelowanych Uli. S-go Stanisława № 7. 1827 3-2

POTRZEBNA
zdolna podręczna do pracowni kapeluszy damskich. Wiadomość III Aleja № 62 mieszkania 7. 1819 3-2

Sprzedam meble
salonowe i tremo. Huzarskie koszarowy, pulkownik Korownik. 1832 3-2

Wiadam językami:
polskim, rosyjskim, niemieckim i litewskim. Przyjmę posadę biurową lub inną odpowiednią. Mam świadectwa. Poste-restante W. J. 1844 3-1

Sklep spożywczy
na dogodnych warunkach Aleja II 42. F. Bileki za 300 rubli 1848 2-1

Rutynowana Ochroniarka
ze Siojdem, przyjmie miejsce zaraz w mieście lub na wsi. Oferty w Administracji Gońca pod literą E. Ch. 1802 6-4

Zginał paszport
wydany przez Warszawską izbę skarbową na imię Leona Trochaczowskiego wraz żoną Magdaleną Gutowskich proszę oddać Szkolna 24 8 1840 3-2

Pctrzebni chłopcy
do fabryki B-ci Szczęsnych ul. Krakowska 15. 1848 2-1

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 38 — w Zawierciu księgarnia p. Z. Hubickiej, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnieniem do domów. **|| Ceny ogłoszeń ||** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 25 Drobnie ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20